

Carmen IORDĂCHESCU

Luminița MINCĂ

SĂ DEZLEGĂM TAINELE TEXTELOR LITERARE

Clasa a III-a

Copertă și ilustrații: Giorgian Gînguț

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

IORDĂCHESCU, CARMEN

Să dezlegăm tainele textelor literare : clasa a III-a / Carmen Iordăchescu, Luminița Mincă. - Pitești : Carminis Educațional, 2021
160 p.; il.; 26 cm

ISBN 978-973-123-411-3

I. Mincă, Luminița

37

Copyright © Editura CARMINIS

Redactori: **Anastasia Budișteanu, Carmen Trandafirescu**

Tehnoredactori: **Mina Suditu, Marina Zamfir**

Corectură: **autoarele**

Revizie: **Diana Marineci**

Tehnoredactare computerizată: Editura CARMINIS

Tiparul executat la **SC BOOKART PRINTING SRL București**

Comenzile se primesc la tel./fax: 0248 253 022, 0248 252 467

e-mail: editura_carminis@yahoo.com

sau pe adresa:

Editura CARMINIS

str. Exercițiu, bl. D 22, sc. B, ap. 1

cod 110242, Pitești, jud. Argeș

www.carminis.ro

ISBN 978-973-123-411-3

CUPRINS

I. DE CE NE PLACE LA ȘCOALĂ?

<i>Prima zi de școală, după Cezar Petrescu</i>	5
<i>La școală, dar nu rămânem acolo, după Marin Sorescu</i>	9
<i>În clasă, după Andrew Clements</i>	12
Recapitulare/Evaluare	16

II. CE ȘTIM DESPRE CĂRȚI

<i>Matilda, după Roald Dahl</i>	19
<i>În bibliotecă (fragment), de Ana Blandiana</i>	23
<i>Povestea unei cărți</i>	26
Recapitulare	31

III. DE UNDE VINE TOAMNA?

<i>Casa păpușii, după Titel Constantinescu</i>	33
<i>Balada unui greier mic, de George Topîrceanu</i>	38
Recapitulare	41

IV. CÂND MERGEM LA COLINDAT?

<i>Când Moș Crăciun a căzut din cer, după Cornelia Funke</i>	44
<i>În Ajunul Anului Nou, după Fănuș Neagu</i>	48
<i>Colinde, colinde, de Mihai Eminescu</i>	51
Recapitulare	53

V. CUM ARATĂ IARNA?

<i>Săniuța, după Claudia Groza</i>	57
<i>Omul de zăpadă, după Hans Christian Andersen</i>	61
Recapitulare	65
Recapitulare semestrială (1)	69

VI. SPRE CE TĂRĂMURI NE AVENTURĂM?

<i>Jim Năsturel și Lukas, mecanicul de locomotivă, după Michael Ende</i>	73
<i>George și cheia secretă a Universului, după Lucy și Stephen Hawking</i>	77
<i>Emil și trenul spre Berlin, după Erich Kästner</i>	83
Recapitulare	88

VII. CARE E ALAIUL PRIMĂVERII?

<i>Legenda ghiocelului, după o poveste populară</i>	92
<i>De unde a apărut prima sămânță?, de dr. Karen James</i>	97
Recapitulare	101

VIII. DE CE AȘ VREA SĂ RĂMÂN COPIL?

<i>Hoțul</i> , după Tudor Arghezi	104
<i>La Medeleni</i> , după Ionel Teodoreanu	110
Recapitulare	114

IX. CUM GÂNDESC? CE SIMT? CUM MĂ COMPORT?

<i>Dărnicie</i> , după Mircea Sântimbreanu	117
<i>Fetița care l-a luat pe Nu în brațe</i> , după Octav Pancu-Iași	123
Recapitulare	128

X. CE PRIETENI NECUVÂNTĂTORI AM?

<i>Tomi</i> , după Adrian Oprescu	131
<i>Povestea melcului fără casă</i> , după Adina Popescu	134
Recapitulare	138

XI. CINE VINE ODATĂ CU VARA?

<i>Pădurea fermecată</i> , după Enid Blyton	141
<i>Cum creează scriitorii personajele din cărți</i> , după Jacqueline Wilson	145
<i>Vară</i> , de Otilia Cazimir	148

Recapitulare finală (1)	152
Recapitulare finală (2)	155
Recapitulare finală (3)	157

I. DE CE NE PLACE LA ȘCOALĂ?

Prima zi de școală

după Cezar Petrescu

• Înțelegerea textului •

1

Încercuiește răspunsurile corecte.

- Autorul textului este:
 - George Coșbuc;
 - Ion Creangă;
 - Cezar Petrescu.
- Timpul acțiunii:
 - ultima zi de școală;
 - o zi oarecare;
 - prima zi de școală.
- Locul întâmplării:
 - oraș;
 - cartier;
 - comună.
- Personajele întâmplării sunt:
 - învățătorul;
 - directorul;
 - Culiță;
 - elevii.
- Elevii erau:
 - atenți;
 - curioși;
 - neastâmpărați;
 - timizi.
- Învățătorul era:
 - bătrân;
 - tânăr;
 - de vârstă mijlocie.

2

Completează enunțurile, apoi adaugă argumentele potrivite extrase din lecție.

Model: Clopoțelul a sunat, *deoarece* este prima zi de școală.

Învățătorul era _____, *fiindcă* era _____.

În clasă se afla un număr de _____ de elevi, *pentru că* _____.

Copiii îl așteptau _____ pe învățător, *deoarece* _____.

Culiță privea _____, *întrucât* era _____.

Sala de clasă era _____ și _____, *fiindcă* _____.

3

Unește corespunzător, apoi scrie numele complet al elevului.

- nume
- prenume
- inițiala tatălui
- Gh.
- Colțun
- Nicolae

4

Scrie numele tău complet.

5

Barează explicația incorectă.

▶ cuprinde cu ochii	● observă	● privește de sus	● vede
▶ sfios	● timid	● rușinos	● neîncrezător
▶ fire	● fel de a vorbi	● caracter	● temperament
▶ a pătrunde firea	● a înțelege	● a nota	● a cunoaște
▶ înfățișare	● aspect	● chip	● fel de a se îmbrăca
▶ răsunet	● ecou	● impresie	● contribuție
▶ a scoate la lumină	● a dezvălui	● a instrui	● a elimina
▶ cu fidelitate	● cu exactitate	● cu prietenie	● întocmai

6

Alege răspunsurile potrivite, apoi argumentează.

☆ În clasă erau înghesuiți mulți elevi, deoarece:

- erau copii din toate clasele primare;
- exista un singur învățător pentru toate clasele;
- doar în prima zi de școală se adunau toate clasele într-o singură sală;
- școala din sat avea doar o sală în care se puteau desfășura activități.

☆ Se vedea că învățătorului îi plăceau mult copiii, deoarece:

- le vorbea cu blândete;
- îi privea cu înțelegere;
- se purta frumos cu ei;
- încerca să-i cunoască pe toți și să-i poată învăța multe lucruri.

7

Completează diagrama cu asemănările și deosebirile dintre clasa ta și clasa din povestire, în prima zi de școală.

CLASA TA

CLASA DIN POVESTIRE

8

Spune-ți părerea!

- ☺ Ce aveau de câștigat copiii urmând învățăturile domnului Nicolae Apostol?
- ☺ Ce îți poate dăruia ție învățătura?

9

Fă portretul învățătorului Nicolae Apostol, completând enunțurile.

Nicolae Apostol este un _____ învățător. El intră _____ în clasă.
Dânsul iubește _____. Aceștia îl așteaptă în clasă _____. Copiii stau
_____ în băncile vechi de lemn. Tânărul dascăl le vorbește cu _____
și se poartă _____ cu copiii. Îi învață și îi încurajează să se _____.

10

Fii creativ! Realizează și tu, în 6-8 propoziții, portretul învățătoarei tale/învățătorului tău.

11

Prezintă-l mamei tale pe noul tău coleg de clasă, care ți-a devenit și coleg de bancă.

Comunicare

– Mamă, vreau să ți-l prezint pe Victor. Este noul nostru coleg de clasă.
Și vom sta în aceeași bancă.

– Mă bucur să te cunosc. De unde te-ai mutat?

–

– Ai mulți prieteni acolo?

–

– Unde locuiești acum?

– Mamă, chiar în blocul alăturat,

Joc de rol

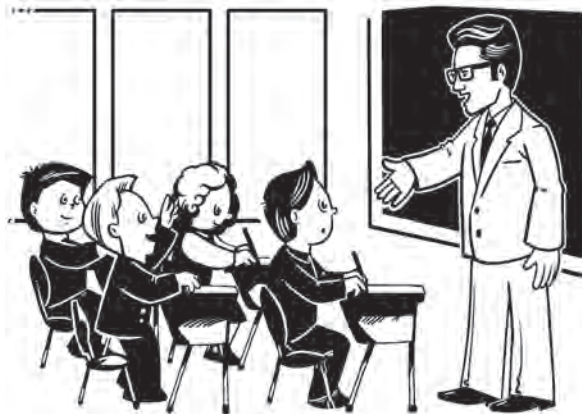
• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1

Realizează corespondența dintre cuvintele cu același înțeles.

încăpere ○
progres ○
scundă ○
încremenit ○
rușinos ○
șoptit ○
glas ○
a dojeni ○
a rosti ○
cinste ○

○ joasă, puțin înaltă
○ a certa, a mustra
○ sfios, timid
○ voce, grai
○ sală, odaie
○ înlemnit, neclintit
○ a spune, a zice
○ evoluție, dezvoltare
○ onoare, prețuire
○ murmurat, încet

2

Scrie cuvintele cu sens opus celor date.

❖ tânăr ≠ _____	❖ sever ≠ _____
❖ scund ≠ _____	❖ șoptit ≠ _____
❖ timid ≠ _____	❖ întunecoasă ≠ _____
❖ a răspunde ≠ _____	❖ a se apropia ≠ _____
❖ progres ≠ _____	❖ a deosebi ≠ _____

3

Completează folosind cuvinte din text.

❖ _____ învățător.

❖ băncile _____

❖ încăpere _____

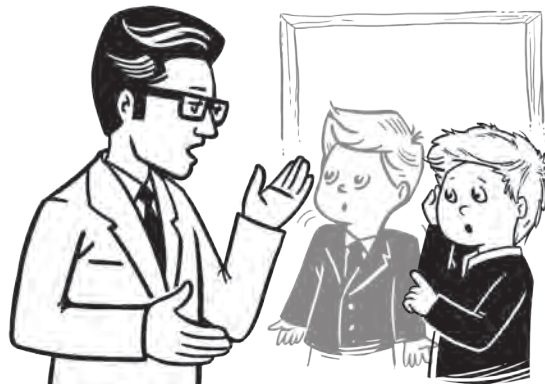
și _____

❖ suflute _____

❖ băiat _____

❖ ochi _____

❖ liniște _____

4

Formulează enunțuri folosind sensurile diferite ale cuvintelor: „zi“, „ochi“, „nouă“, „dar“.

5

Alcătuiește familia cuvântului „a învăța“.

6

Scrie ghilimelele acolo unde se impune.

a) Atenție la scrierea cuvintelor fință și așază!

b) Nu e deloc ușor să scrii cărți pentru copii, afirma autorul Roald Dahl.

c) Elevilor clasei a treia li s-a recomandat să citească *Momente și schițe* de Ion Luca Caragiale și *Când stăpânul nu-i acasă* de Emil Gârleanu.

d) Stă, se gândește și pe dată-i vine-n minte: O să mă duc degrabă la măicuța. Ea nu-i așa de rea ca tata. Și o să-i cer un galben. (*Banul muncit*, Alexandru Mitru)

7

Completează cu forma potrivită: *într-o, într-un, dintr-o, dintr-un, printr-o, printr-un*.

_____ zi, buburuza a pornit la drum cu albina. _____ coșuleț aveau câteva mere. _____ nor au început să cadă câteva picături de ploaie. S-au adăpostit _____ scorbura de copac. Deodată, _____ poiană au auzit un țipăt. _____ minune a ieșit soarele. _____ târziu s-au îndreptat către poiană. Trecând _____ desigur adânc, s-au rătăcit.

La școală, dar nu rămânem acolo

după Marin Sorescu

• Înțelegerea textului •

1

Încercuiește răspunsurile potrivite:

• *Textul este:*

- a) nonliterar;
- b) literar;
- c) în proză.

• *Scriitorul se adresează:*

- a) părinților;
- b) copiilor de grădiniță;
- c) elevilor de clasa I;
- d) elevilor mai mari.

• *Acesta prezintă:*

- a) o vizită reală la școală;
- b) o călătorie imaginară;
- c) o povestire;
- d) o descriere.

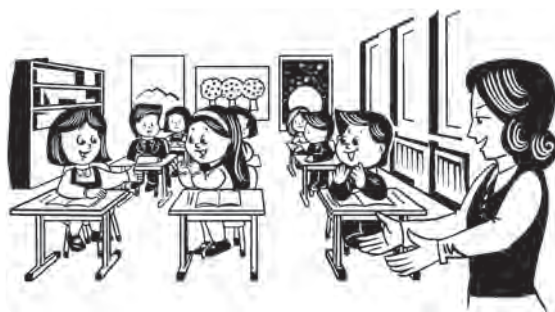
• *Atmosfera este:*

- a) veselă;
- b) tensionată;
- c) tristă;
- d) liniștită.

2

Pune în ordine momentele textului.

- ★ Imaginea școlii.
- ★ Pregătirea pentru începerea școlii.
- ★ Descrierea școlii ca loc de învățătură.

3

Scrie cuvintele din text care au legătură cu școala.

4

Spune-ți părerea! Alege explicațiile potrivite și motivează.

■ „să vă continuați viața la cinema“ sugerează:

- ☐ să vă duceți des la cinema;
- ☐ să continuați să vă uitați la desene animate;
- ☐ să visați la personajele îndrăgite.

■ „ați primit nota zece la mare și ați ajuns cu lecția dincolo de ninsoare“ exprimă ideea:

- ☐ copiilor le place să învețe jucându-se, e ușor și plăcut, iar rezultatele sunt foarte bune;
- ☐ învățarea unei lecții la școală durează mai mult și cere efort;
- ☐ copiii doresc să se joace cât mai mult.

■ „ușile școlii seamănă cu niște cărți. Trebuie să le deschizi și să le închizi tu singur pe toate“ sugerează:

- ☐ elevul învață, începe și termină fiecare materie (manual);
- ☐ elevul e ajutat să se descurce singur;
- ☐ el trece de la o clasă la alta, deschizând și închizând singur ușa fiecărei clase.

5

Transcrie un enunț care ți-a plăcut.

6

Completează cu alți termeni potriviți, apoi explică.

a) *S-a dat drumul* la robinet *la piscină*

În recreație vi *s-a dat drumul* la mișcare,,

Alege sensul: *a se deschide, a se permite.*

b) Ora este pentru învățat, iar recreația pentru *uitat:* *relaxat*,

c) Știți pe dinafară *o poezie*, *un*,

Știți pe dinafară școală după școală, adică voi învățați bine clădirea,,

7

Spune ce crezi! Are dreptate scriitorul?

„Asta puteți s-o observați singuri, uitându-vă [...] chiar în cărți.
Cărțile or să fie tot mai mari, iar pozele tot mai mici.“

Eu cred că noi creștem și învățăm, iar cărțile vor fi

8

Citește dialogul mai întâi singur, apoi pe roluri, cu un coleg.

Joc de rol

Cristi iese în recreație cu George. El îl trage deoparte și-i spune:

– Ai auzit? Gelu s-a gândit să-și facă echipă de fotbal!

– De ce? Întrebă George nedumerit. Avem una.

– El și Cosmin s-au certat. Nu mai vrea să fie în echipa lui Cosmin.

– Și se vede numai căpitan?

– Da. Vrea să fie căpitanul noii echipe sau Cosmin să renunțe la banderola echipei noastre.

– Mai bine am alege din nou căpitanul, zise George.

– E o soluție! Hai să mergem că s-a sunat!

Comunicare

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1

Formează propoziții despre recreație, alcătuite:

a) dintr-un cuvânt: Sună!

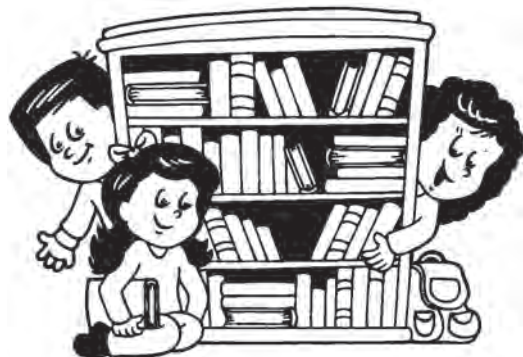
b) din două cuvinte: _____

c) din trei cuvinte: _____

2

Realizează corespondența între cuvintele și expresiile care au același sens.

(e) aparte ○	○ a-și aminti
pe îndelete ○	○ diferite
a-și aduce aminte ○	○ mental
fel de fel ○	○ a se permite
în gând ○	○ a se trezi
a se da drumul ○	○ special
a se pomeni ○	○ temeinic

3

În enunțul „Totul e să ascultați tăcând și să vorbiți în gând.“:

- a) subliniază cuvintele cu sens opus;
- b) alcătuieste o propoziție în care cuvântul „a asculta“ să aibă alt sens decât în enunț.

4

Alcătuieste câte o propoziție în care „mare“ să reprezinte două cuvinte cu sensuri diferite.

5

Scrie câte două cuvinte:

- a) prima silabă să fie exprimată printr-un sunet;
- b) prima, a doua și a treia silabă să fie un grup de sunete;
- c) alcătuite din patru sau mai multe silabe.

6

Recitește dialogul dintre Cristi și George (p. 7) și subliniază „s-a“/„sa“, „s-au“/„sau“, „nu mai“/„numai“.

7

Barează forma incorrectă.

Alexandra $\frac{s-a}{sa}$ dus la sora $\frac{s-a}{sa}$ mai mare. Ea $\frac{s-a}{sa}$ gândit ca ele să se joace împreună. Fetele $\frac{s-au}{sau}$ uitat pe fereastră și au văzut că ploaia $\frac{s-a}{sa}$ oprit. Fiecare a luat paleta sa și $\frac{s-a}{sa}$ îndreptat spre masa de joc.

8

Completează enunțurile cu „s-a“ ori „s-au“, folosind și cuvintele care arată acțiuni.

✿ Florile din grădină
a se ofli

✿ Vremea
a se răci

✿ Păsările spre țările calde.
a se îndrepta

✿ Frunzele și pădurea cu haină nouă.
a se îngălbeni a se împodobi

✿ Doar cântecul păsărilor!
a se risipi

În clasă

după Andrew Clements

• Înțelegerea textului • Comunicare •

Pronunțăm corect numele autorului și ale personajelor.

- Clements [Clemănts] ● Granger [Grengeăr]
● Allen [Aelăn] ● Nicholas [Nicolăs]

Încercuiește răspunsurile corecte.

- ❖ *Fragmentul este un text:* a) nonliterar; b) literar.

✿ Acesta reprezintă:

- a)** o narațiune; **b)** o descriere; **c)** un dialog; **d)** o scenetă.

✿ *Textul este o narațiune fiindcă:*

- a)** prezintă întâmplări; **c)** la care participă personaje;
- b)** care se desfășoară într-o anumită ordine; **d)** are o învățătură.

 Personajele sunt:

- a)** doamna Granger; **b)** Nicholas și Allen; **c)** elevii; **d)** Nicholas Allen.

Completează și motivează:

- ◆ Locul unde se petrece întâmplarea este _____ .
- ◆ Timpul când începe acțiunea este luna _____ , în _____ *ce zi?* _____ .

- ♦ Era o superbă zi de: _____ : _____ *3 argumente*

- ♦ Prima zi de _____ a fost de _____ : _____
2 argumente

- ♦ Ora doamnei Granger este diferită: 4 argumente

Spune-ți părerea! De ce doamna Granger „nu știa de glumă“?

- ★ nu ştia să spună glume; ★ nu îi plăcea să glumească; ★ era exigentă; ★ era foarte serioasă.

5

Completează cu explicațiile potrivite:

🍷 Nick lansa întrebări la ore ca să _____.

🍷 El îi adresa iute o întrebare doamnei Granger sperând că aceasta _____.

🍷 Fiindcă doamna Granger cunoștea reputația lui Nick, i-a cerut _____.

_____, apoi _____.

🍷 Auzind întrebarea, mai mulți colegi au zâmbit, pentru că _____.

🍷 Nick a considerat încercarea sa ca pe un eșec total, pentru că _____.

🍷 Nick era „în lumina reflectoarelor”, deoarece _____.

6

Atelier ♦ Întregește portretul profesoarei Granger.**Portretul doamnei Granger**

Doamna Granger era profesoara de _____. Era exigentă și „nu știa de glumă”. Zâmbea _____, iar privirea ei _____ și ochii _____ scrutau totul cu inteligență și hotărâre. Ora de engleză a fost diferită: _____. Nicholas a încercat să-i abată atenția de la _____, adresându-i o întrebare.

Doamna Granger și-a păstrat calmul și, consultând elevii, i-a cerut lui Nick să _____. Întelegând stratagema elevului, ea a zâmbit anunțându-le _____.

Serioasă și corectă în profesie, doamna Granger a apreciat strădania lui Nick, chipul ei radios, „felul cum dădea aprobator din cap” și cuvintele ei de apreciere „foarte bine _____”, „foarte bine _____”, au răsplătit munca elevului. Deși prezentarea fusese puțin prea _____, rezultatul era minunat, pentru că fusese obținut prin eforturile _____ ale elevului.

Mulțumirea _____ era cu atât mai mare cu cât soluția găsită la clasă de aceasta dăduse roade în plan educativ și didactic pentru Nicholas și colegii săi.

7

Spune-ți părerea! Atunci când descoperi singur răspunsul la o întrebare:

- este mai plăcut;
- o faci prin eforturi proprii;
- folosești diverse surse de documentare;
- reții mai bine pentru că îți organizezi logic ideile;
- reții pentru mai mult timp.

M-am lămurit

Nicholas: Mi-a venit o idee grozavă! O să fac o prezentare trăsnet la ora doamnei Granger.

Enciclopedia (cu glas hotărât): Te ajut și eu.

Nicholas: Să-ți spun cum m-am gândit. Eu aleg cuvântul „carte” de-a lungul vremii. Tu îmi arăți sensurile cuvântului și eu dau câte un exemplu.

Enciclopedia: „Volum scris de mână sau tipărit.”

Nicholas: Ca de exemplu, „Harry Potter”.

Enciclopedia:
.....
.....

● Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă ●

1

Unește cuvintele care au același sens.

superbă ●
briză ●
acomodare ●
întrerupere ●
tăios ●
țâșni ●
bună reputație ●
a ezita ●
a cerceta ●
efort ●
a lansa ●

obișnuire ●
pauză ●
strădanie ●
adiere ●
se repezi ●
prestigiu ●
a se opri ●
minunată ●
a studia ●
a arunca ●
aspru ●

2

Înlocuiește expresiile cu un singur cuvânt cu același sens. Alcătuiește enunțuri cu acestea.

(soare) din plin – mult

a sta de vorbă – _____

pe furiș – _____

am dat din cap în semn că da – _____

am dat din cap în semn că nu – am refuzat

cu gura până la urechi – _____

din nefericire, din păcate – ghinion

țâșni cu mâna în sus – _____

a atrage atenția – _____

câte și mai câte – altelea fi în lumina reflectoarelor – în centrul atenției; pe scenă, în platoul TV

3

Scrie cuvintele sau expresiile cu sens opus.

* a aproba → _____

* dezaprobat → _____

* a dezorganiza → _____

* a atrage atenția → _____

* un singur (înțeles) → _____

* corect → _____

* priceput → _____

* lung → _____

* a vorbi → _____

4 Indică sensurile diferite ale cuvintelor subliniate.

a) Prezentarea va **însemna** mult pentru Nicholas.
Elevul va **însemna** ideile în caiet.

- a nota, a scrie
- a reprezenta

b) Mihaela **soarbe** ceaiul aromat.
Doamna Granger îi **soarbe** cuvintele.

- ascultă atent, cu încântare
- a bea încet, cu plăcere

c) Chipul profesoarei **radia**.

Explozia de la Cernobîl **a radiat** pământul și oamenii la mare distanță.
Poliția **a radiat** vehiculul din circulație.

- a împrăști radiatii
- a scoate, a elimina
- strălucea (de bucurie)

5 Alcătuieste încă un enunț cu expresia „a fi în lumina reflectoarelor“.

✿ Actorul premiat **este în lumina reflectoarelor**.

6 Completează spațiile libere cu „ă“ sau „î“.

zg__rcit
__nc__ntat
__ncet
__mpodobit

__ngălbenit
re__ntors
ne__ncetat
re__ncălzit

cobor__
t__rziu
t__r__
p__r__u

7 Notează cuvintele cu sens opus, care au în alcătuire „î“ sau „ă“. Ca indiciu, cuvântul înrudit.

început ➡ _____

a risipi ➡ _____

liniștit ➡ _____ (grijă)

a se ofli ➡ _____ (verde)

a pleca ➡ a se _____

cuminte ➡ ne _____ (astâmpăr)

domol ➡ _____

frumos ➡ _____

8 Scrie cât mai multe cuvinte înrudite cu termenul „cuvânt“.

9 Completează literele care lipsesc:

î__proprietărit, î__noroiați, bo__boane, co__bate, în__egrit, î__curca,

î__prietenit, co__pune, î__negurat, î__pădurit, î__tins, î__fierbântat, î__părat.

10 Scrie cu „m“ sau cu „n“:

i__posibil

a__tibiolic

co__punere

u__plut

a__balaj

co__portament

câ__tec

ca__pion

i__terasant

ci__panzeu

si__patic

ti__bre

11 Explică oral semnele de punctuație.

– E rău de noi, măicuță!

Al treilea pui i-a răspuns:

– A venit iar stăpânul cu feciorul lui pe aici.

„Să te duci, fiule, pe la frați, pe la cumnați,

pe la cumătri...”

12 Scrie câte o propoziție în care să apară o strigare și o enumerare.

Recapitulare/Evaluare

I. Citește cu atenție textul următor.

Melcul năzdrăvan (fragment)

de Passionaria Stoicescu

Andrei e bolnăvior, îi ard obrazii și n-are voie să iasă afară. Astăzi, mama s-a dus la școală și i-a luat lecțiile, nu cumva să rămână în urmă. Ce dacă stă în casă? El nu lenevește ca alți copii. A construit o navă spațială și acum rezolvă o problemă la matematică. Dar melcul ce-o fi făcând? Mama i-a adus de pe zidul școlii o căsuță de calcar, răsucită în spirală. Stătea acolo lipită de peretele umed ce împrejmuiește școala și aștepta. Aștepta cu un melcușor în ea. Să vină la Andrei, să se joace cu el. Dar numai după ce termină problema.

Melcul a văzut că nu-i nicio primejdie și și-a scos pe rând câte o corniță cu un ochi bulbuc în vârf. A lăsat o dâră albă pe frunza de salată și, cu căsuța în spinare, a urcat pe abecedar.

– Mamă, mamă! strigă Andrei fericit. Melcul vrea să citească! Dacă o fi și el în clasa întâi?

– Cântă-i! „Melc, melc, codobelc... Scoate coarne bourești...” l-a îndemnat mama. Uite, ai strigat atât de tare, că s-a speriat și a intrat la loc în căsuță! Și n-ai să mai afli în ce clasă e...

– De ce chinuți voi bietul „chiriaș” cu casa-n spate? se amestecă în vorbă și bunicul, pufăind din lulea. Cine-a mai văzut melc „învățat”? Poate acolo-n iarba lui, dar aici pe masă... Ia să-l iau eu frumușel și să-l duc afară!

– Nu, bunicule, te rog! i se agață Andrei de braț. Lasă-mă să mă mai uit puțin la el...

– Ce să vezi? Un biet melcușor, care-și caută rostul lui pe afară și tu l-ai adus în casă!

– Nu l-am adus eu, se dezvinovățește băiatul. Mama a venit cu el! Eu n-am voie să ies afară, că sunt răcit...

– Poate ia și melcul puțină gripă, se strâmbă bunelul și-și duce batista la nas, să strănute.

– Bine, du-l afară, în iarbă, se învoiește băiatul, gândindu-se cu milă că l-ar putea îmbolnăvi de gripă pe bietul melc.

... Se făcea că melcul intrase înapoi în cameră și se urcase pe masă. Căuta ceva și nu găsea. „Aha, caută abecedarul!” se gândea în vis Andrei. Până la urmă melcul aprinse veioza și începu să cânte:

*Ieși, ieși abecedar,
și dă-mi litere în dar,
că mi-e dor să scriu acasă,
la ai mei, în iarba deasă...*

Avea o voce subțire, cât un firișor, dar băiatul o auzea, îi cânta abecedarului pe aceeași melodie pe care îi cântase Andrei. Și să vezi minune! Abecedarul sări din ghiozdan și începu să se gudure ca un câțel în fața melcului.

– Ce poruncești, Măria Ta? zise abecedarul.

Și Andrei se frecă la ochi și văzu că melcul purta peste cornițele sale o coroană de aur cu nestemate, iar căsuța îi era un palat de cleștar, răsucit într-un fel de turn, la vârful.

– Să-mi arăți toate literele, să văd cu cine seamănă și să le învăț. Tu știi că eu sunt un melc năzdrăvan și-nvăț într-o clipă cât alții într-un an. [...]

Între timp, literele din alfabet se aliniară ca soldații. Apoi începură să defileze prin fața melcului.

Mâncă Melc-împărat din mănunchiul acela de leuștean, apucă stiloul, se asigură că are cerneală, se rugă de litere să-l asculte și începu să scrie:

Dragă Andrei,

Îți mulțumesc că nu mi-ai făcut niciun rău și m-ai lăsat să-ți cercetez abecedarul; îmi place foarte mult să scriu și să citesc. La noi în iarbă sunt foarte multe povești. Dar nu sunt scrise cu litere, pentru că nimeni nu știe cum să facă asta. Când ai să vii odată în vizită la mine, am să-ți povestesc niște întâmplări nemaipomenite din țara furnicilor.

Te rog să-i mulțumești mamei tale pentru foaia de salată și pentru cântec, iar bunicului pentru că m-a dus în grădină.

*Cu cele mai frumoase gânduri,
Melc-împărat
de pe zidul școlii luat
(Vol. „Povestioare cu ploaie și soare“)*

1

Marchează cu „x“ răspunsul corect.

- ☒ **a)** ☐ literar; ☐ nonliterar.
☒ **b)** ☐ o descriere; ☐ o narațiune; ☐ o scenetă.
☒ **c)** ☐ în proză; ☐ în versuri;

2

Răspunde la întrebări:

- a)** Unde se petrece întâmplarea?
b) De ce s-a dus mama la școală?
c) Ce i-a adus copilului mama de afară?

3

Enumeră personajele din povestire.

4

Completează explicația potrivită.

Într-o zi, Andrei nu s-a dus la școală, pentru că _____

Andrei crede că melcul vrea să citească, fiindcă _____

Mama îl îndeamnă pe băiat să _____, pentru că _____

Bunicul vrea _____, fiindcă _____

Melcul îi scrie lui Andrei, pentru că să _____

II. 1 Spune-ți părerea! De ce melcul e „năzdrăvan“?

2 Încercuiește grupurile de sunete din cuvintele de mai jos, după ce le-ai despărțit oral în silabe.

voie spațială împrejmuește primejdie să citească
iarba coarne speriat biet melodie

3 Scrie pe caiet câte un cuvânt cu grupurile de litere: **ce/ci, ge/gi, che/chi, ghe/ghi**.

4 **Motivează!** Are dreptate melcul să le mulțumească gazdelor sale?

5 Completează spațiile libere cu „î“ sau „ă“.

__ndemn
c__ntec

f__ș__it
__nc__ntat

__nt__i
t__r__

se re__ntoarce
ne__ncetat

6 Scrie cuvintele cu același sens.

se învoiește = _____

împrejmuește = _____

primejdie = _____

nemaipomenit = _____

7 Notează cuvintele cu sens opus:

mulțumit ≠ _____

începe ≠ _____

bolnav ≠ _____

fericit ≠ _____

8 Alcătuieste o propoziție în care cuvântul „**odată**“ să aibă alt sens decât în scrisoarea melcușorului. _____

9 Completează enunțurile cu „s-a“/„sa“, „s-au“/„sau“.

★ Melcul _____ întors în cochilia _____.

★ Mama _____ și bunicul _____ gândit la binele melcului.

★ Andrei _____ hotărât să mai observe melcul.

★ Andrei și mama _____ temut că melcul se îmbolnăvește _____ se sperie.

10 Transcrie din text trei cuvinte alintate. _____

11 Scrie patru cuvinte înrudite cu „**împărat**“.

II. CE ȘTIM DESPRE CĂRȚI

Matilda

după Roald Dahl*

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Barează varianta nepotrivită.

- *Textul prezentat este:* a) literar; b) nonliterar.
- *Textul literar este:* a) o povestire (o narațiune); b) o piesă de teatru.
- *Povestirea are obligatoriu:* a) acțiune (un șir de fapte prezentate în ordine); b) personaje; c) dialog.

2

Răspunde la întrebări:

- a) Cum a învățat Matilda să citească? c) Unde a plecat ea?
- b) Ce i-a cerut fetița tatălui? d) Ce a rugat-o Matilda pe bibliotecară?

3

Încercuiește varianta cu informații corecte.

- ✿ *Învățase să citească singură până la vârsta de:* a) patru ani; b) trei ani; c) cinci ani.
- ✿ *Tatăl i-a propus fetei în locul cărții:* a) un joc; b) sport; c) televizorul.
- ✿ *Matilda a plecat la bibliotecă:* a) singură; b) cu mama; c) cu bunica.
- ✿ *Fetița i-a cerut bibliotecarei:* a) jocuri; b) filme de desene animate; c) cărți pentru copii.
- ✿ *Bibliotecara credea că fetița:* a) se uita la poze; b) citea; c) răsfoia cărțile.

4

Spune-ți părerea! Motivează răspunsurile.

- a) De ce Matilda a învățat să se descurce singură?

Sugestii: ☆ nu era încurajată de către părinți;
☆ părinții nu se ocupau de dorințele ei;
☆ voia să facă totul singură;
☆ își îndeplinea dorințele.

- b) De ce îi plăceau orele liniștite petrecute la bibliotecă?
- c) De ce fetița a îndrăgit cartea „Grădina secretă“?

* Roald Dahl [se pronunță Roald Dal]

5

Completează spațiile pentru a argumenta trăsăturile Matildei.

Matilda era o fetiță foarte _____, pentru că învățase _____
_____. La patru ani, ea se interesa de _____.

A plecat singură la _____, deoarece tatăl ei a refuzat _____.

Spre uimirea bibliotecarei, fetița s-a arătat pasionată de lectură, pentru că _____
zilnic și _____ neîntrerupt. Domnișoara Phelps a descoperit uimită că fetița știa
_____ și înțelegea _____.

Astfel, copila a ajuns să împrumute _____ de la _____ și să
le citească _____. Dormitorul ei a devenit _____, pentru că
_____.

6

Spune-ți părerea! Motivează răspunsurile.

a) A fost bine că Matilda a plecat singură la bibliotecă?

b) Crezi că Matilda este o fetiță singuratică?

Joce de rol

O permisiune... negociată

Sergiu este acasă cu fratele său mai mic, Tudorel.

Tudorel (pe un ton de comandă): Dă-mi cutia ta cu carioci!

Sergiu: Pune-ți pofta în cui!

Tudorel: Ce înseamnă asta cu „pofta în cui“?

Sergiu: Adică renunță, că nu îți dau cariocile mele! Clar?

Tudorel: Te roog, numai puțin, că ale mele nu mai colorează.

Sergiu: După ce ai „mâzgălit“ toată cartea cu animale, cred și eu.

Tudorel: Nu e adevărat. Am colorat animalele..., dar am vrut să termin repede.

Sergiu: De ce? (întreabă fratele mai mare nedumerit)

Tudorel: Eu vreau o carte cu avioane..., pentru că mă fac pilot.

Sergiu: Aha! Și ce i-ai spus mamei?

Tudorel (imitând tonul rugător): Te rog frumos, poți să-mi cumperi acum o carte cu
avioane? Și mi-a cumpărat! (spune el cu satisfacție)

Sergiu: Bine. Ți le dau de probă, pentru o pagină. Dacă ai grijă de ele și colorezi frumos,
le mai vezi și altă dată, dacă nu, ...

Tudorel: Mulțumesc, fratele meu alb! (spune serios puștiul)

Sergiu (pe un ton jumătate supărat, jumătate comic): Ce-ai spus?

Tudorel: Îmi plac și poveștile cu indieni, nu numai avioanele.

Și Tudorel o zbughi vesel din cameră.

Comunicare

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1

Pronunță corect numele personajelor, scrise între paranteze. Completează cine sunt acestea. Alcătuieste oral câte un enunț cu fiecare.

- Domnișoara Phelps [Felps] era _____
- Matilda Wormwood [Uormuud] era _____
- Domnul Wormwood era _____

2

Alege sensul potrivit pentru cuvintele scrise colorat.

- a) Creion **ascuțit**
Auz **ascuțit**

ager

subțire la vârf

- b) Un cititor **obișnuit**
Un **obișnuit** al clubului de lectură

oarecare

normal

familiar

cunoscut

- c) Un obiect **cufundat** în lichid
Un băiat **cufundat** în lectură

scufundat

adâncit

- d) Tigrul **devora** halca de carne.
Matilda **devora** cărțile.

mânca

sfâșia

citea cu plăcere

3

Barează intrusul!

☆ inteligent – **deștept, iute, ager**

☆ sensibil – **emoționat, fin, emotiv**

☆ surprins – **uimit, crucit, supus**

☆ binevenit – **întâmpinat, prețuit, așteptat**

☆ comod – **înghesuit, confortabil, relaxat**

☆ secretă – **tainică, nemaiauzită, misterioasă**

☆ pace – **liniște, zgomot, calm**

☆ calm – **serios, liniștit, netulburat, senin**

☆ celebru – **renumit, premiat, vestit**

4

Potrivește alte cuvinte în locul celor subliniate și alcătuieste câte un enunț.

Exemplu: listă impresionantă, trambulină, stâncă

Am văzut **trambulina** de schi impresionantă de la Râșnov.

a) mută de uimire, _____

b) a restituit cărțile, _____

c) repetă continuu, _____

5

Explică între paranteze sensul cuvântului scris colorat.

a) Copiii au coborât într-o **mină** de sare.

(salină, ocnă)

Elevul ia o **mină** nouă pentru creion.

(_____)

O **mină** a explodat în spatele tancului.

(_____)

Fetița avea o **mină** serioasă.

(_____)

- b) În drum spre bibliotecă, Matilda a trecut pe lângă **Bancă**. ()
 Fetița s-a așezat pe o **bancă** în parc. ()
- c) Un tunel **mască** de o bibliotecă se deschidea sub castel. ()
 Zorro era un cavaler **mască**. ()

6

Leagă cuvintele și expresiile care au același sens.

a trece cu vederea ○
 a păși înăuntru ○
 a da voie ○
 a ieși în întâmpinare ○
 a lua cu împrumut ○

○ a permite
 ○ a întâmpina
 ○ a uita
 ○ a împrumuta
 ○ a intra

7

Notează cuvintele care au sens opus.

a) ○ **întrerupt** → **neîntrerupt**

○ îndrumat → _____
 ○ însoțit → _____
 ○ încredere → _____
 ○ întâmpinat → _____

b) ○ **decent** → **indecent**

○ sensibil → _____
 ○ comod → _____
 ○ vizibil → _____
 ○ capabil → _____

c) ○ **închis** → **deschis**

○ prietenos → _____
 ○ înăuntru → _____
 ○ (a) împrumuta → _____
 ○ (a) termina → _____
 ○ (a) se ridică → _____

Scriere corectă

8

Scie dedesubtul cuvintelor colorate altele cu sens opus.

O cameră **ascunsă** după o ușă **închisă** și o grădină **mască**.

9

Completează liniile punctate cu: „într-una”, „într-o”, „întruna”.

..... din zile, Bogdan a plecat excursie
 cu prietenii săi din Clubul cercetașilor. Ei participau la
 experiențe inedite în natură. Astfel, dintre deplasări
 au învățat să aprindă focul fără chibrituri și într-alta, să instaleze corturile.
 Cercetașii aveau motive de bucurie că au învățat lucruri noi.

Scriere corectă